

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Національного університету «Одеська морська академія»
Міністерства освіти і науки України
Сєнько Олені Вікторівні – д-ру економічних наук, професору

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, професора, головного наукового співробітника відділу просторового розвитку та якості життя Інституту демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи Національної академії наук України

Микитенко Вікторії Володимирівни

на дисертаційну роботу **Станєвої Яни Миколаївни** на тему
«Управління сталим розвитком портової системи України»,
яка подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 –
«Менеджмент», галузь знань 07 – «Управління та адміністрування»

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська морська академія» Міністерства освіти і науки України

Аналіз змісту дисертаційної роботи Станєвої Я. М. та ознайомлення з відповідними публікаціями здобувачки – дозволяють зробити висновки щодо: а) високого рівня актуальності обраної тематики, наукової новизни сформульованих положень, належного теоретико-методологічного обґрунтування дослідження, достовірності отриманих результатів, їх значущості для наукової теорії та практики; б) дотримання авторкою вимог академічної доброчесності на всіх етапах наукової роботи.

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність теми дисертаційної роботи Станєвої Я. М. зумовлена об'єктивною необхідністю формування сучасної, інтегрованої та результативної системи управління сталим розвитком *портової системи* (ПС) України в умовах воєнно-індукованих викликів, ресурсних обмежень та прискорення євроінтеграційних процесів. У нинішніх умовах трансформації національної економіки та глобальної турбулентності транспортно-логістичних систем – саме портова інфраструктура виступає ключовим елементом забезпечення економічної стійкості, зовнішньоторговельної активності та відновлення країни. Сучасні глобальні виклики, пов'язані з необхідністю імплементації принципів Європейського зеленого курсу, ESG-орієнтованого управління та переходу до циркулярної економіки, актуалізують нагальну потребу у відході від фрагментарних управлінських підходів – до формування цілісних системно-інтегрованих моделей управління портовими системами. У цьому контексті, наукове обґрунтування механізмів синхронізації економічних, екологічних, соціальних, інноваційно-цифрових та інституційних складових розвитку портів і, відповідно, самої ПС нашого державного утворення, набуває особливої значущості.

Підтверджую: обрана тема дослідження – є своєчасною, науково обґрунтованою та практично значущою, оскільки спрямована на вирішення важливого науково-прикладного завдання – щодо формування ефективної моделі управління сталим розвитком ПС України, здатної забезпечити її адаптивність, конкурентоспроможність та інтеграцію до європейського транспортно-логістичного простору.

Дисертаційна робота Станєвої Я. М. виконувалась у: а) відповідності з положеннями і домінантами Транспортної стратегії України на період до 2030 р. (згідно Розпорядження КМУ 30.03.18 р. № 430-р); б) рамках держбюджетних НДР Національного

університету «Одеська морська академія»: «Інноваційні технології в системі управління об'єктами водного транспорту України за критеріями світового фрахтового ринку» (№ держреєстрації 0123U101537, 2022-2026 рр.), де сформовано механізм управління забезпеченням сталого розвитку ПС; «Інноваційні напрямки забезпечення системної безпеки морської транспортної галузі України» (№ держреєстрації 0122U201979, 2022-2025 рр.), де обґрунтовано теоретичні засади функціонування й розвитку ПС як адаптивної мережі морської транспортної галузі.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

За результатами ґрунтовного вивчення змісту дисертації, визнаю: наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані автором, є обґрунтованими і характеризуються високим рівнем достовірності. Це забезпечується, насамперед, чітко визначеною методологічною базою дослідження, яка ґрунтується на поєднанні системного, інституційного, мережевого та процесно-цільового підходів до управління складними соціо-еколого-економічними системами.

Обґрунтованість отриманих результатів – підтверджується використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема: а) аналізу і синтезу, економіко-статистичного аналізу, кластеризації, кореляційно-регресійного й факторного аналізу; б) інструментарію сценарного прогнозування й імітаційного моделювання. Застосування методичного комплексу дозволило автору забезпечити належний рівень верифікації отриманих результатів, виявити стійкі закономірності функціонування та розвитку ПС у контексті управління її сталим господарюванням.

Достовірність наукових положень – підтверджується репрезентативною інформаційною базою, яка включає офіційні статистичні дані, аналітичні матеріали Адміністрації морських портів України, міжнародних організацій, а також результати власних аналітичних узагальнень і експертних оцінок. Важливим є те, що запропоновані авторкою модельні вирішення, зокрема індикативно-результативна модель оцінювання та восьми-етапний алгоритм управління, мають логічно завершений характер, внутрішню узгодженість і апробовані на практичному матеріалі.

Сформульовані у дисертації висновки – є логічним узагальненням отриманих Станєвою Я. М. наукових і прикладних результатів, відповідають поставленій меті та сформульованим завданням, а рекомендації, які репрезентовано у роботі – мають прикладну спрямованість і можуть бути використані у діяльності органів державного управління та суб'єктів портової галузі. У цілому, ступінь обґрунтованості наукових положень та їх достовірність – можна оцінити як високий.

3. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Детальне вивчення авторських розробок, тексту дослідження – дозволяє констатувати: наукова новизна дисертаційної роботи Станєвої Я. М. полягає у формуванні цілісного теоретико-методологічного і прикладного підходу до управління сталим розвитком ПС України в умовах воєнно-індукованих викликів та євроінтеграційних трансформацій. Особливістю наукової новизни – є не лише розроблення окремих інструментів, а й формування цілісної управлінської логіки, що поєднує моделювання, алгоритмізацію і стратегування, що відповідає сучасним вимогам

менеджменту складних систем. До найбільш обґрунтованих результатів, що характеризують змістовність елементів новизни її дослідження, слід віднести такі:

уперше:

- розроблено та науково обґрунтовано системно-універсальний підхід до управління сталим розвитком ПС України, який інтегрує організаційно-інституційні, економічні, інноваційно-технологічні, соціальні та екологічні механізми у межах єдиного управлінського простору, забезпечуючи перехід від фрагментарного – до інтегрованого портового менеджменту;

- сформовано замкнений восьми-етапний алгоритм управління процесами забезпечення сталого розвитку ПС, що забезпечує безперервність, рекурсивність та адаптивність прийняття й реалізації управлінських рішень;

удосконалено:

- концептуально-методичні засади управління сталим розвитком ПС шляхом розроблення двоконтурної архітектури управління, яка синхронізує стабілізаційно-резистентні та інноваційно-стратегічні механізми (системно-універсального формату);

- методичний інструментарій оцінювання ефективності та результативності управління сталим розвитком ПС, розроблений на основі індикативно-результативної моделі із застосуванням інтегральних індексів;

- концептуально-аналітичні підходи до сценарного прогнозування розвитку ПС, що базуються на принципах полівекторності та динамічного зворотного зв'язку;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо трактування ПС як складної адаптивної соціо-еколого-економічної та інституційної мережі;

- понятійно-категоріальний апарат теорії управління сталим розвитком портів, зокрема за рахунок введення у науковий обіг дефініції «системно-універсального складу механізмів управління»;

- концепт формування проактивної моделі управління сталим розвитком ПС, обґрунтований за урахування домінантних положень інтеграції європейських стандартів, ESG-принципів та інструментів стратегічного аналізу.

Звертаю увагу: одним із вагомих результатів дисертаційної роботи – є спроба авторки інтегрувати у єдину методичну логіку кілька сучасних управлінських інструментів аналізу, оцінювання та прогнозування розвитку інфраструктурних систем. Зокрема, у дисертації поєднано індикативне моделювання розвитку ПС, алгоритмізацію управлінських дій та сценарне прогнозування трансформацій транспортно-логістичного середовища. Така інтеграція аналітичних і прогностичних підходів дозволила сформувати більш цілісне методичне підґрунтя для прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення й управління сталим розвитком ПС України в умовах підвищеної невизначеності та полікризових трансформацій як транспортної галузі, так і національного господарства, загалом. Отже, наукова новизна результатів дисертаційної роботи – є високою, актуальною та науково обґрунтованою, має комплексний характер і відображає внесок автора у розвиток теорії та практики управління сталим розвитком транспортно-логістичних систем.

4. Цінність отриманих дисертантом результатів для науки і практики управління й адміністрування

Отримані у дисертаційній роботі Станєвою Я. М. результати мають суттєву цінність для розвитку теорії та методології управління складними соціо-еколого-

економічними системами, зокрема у сфері публічного та корпоративного менеджменту інфраструктурних систем і, відповідно, адміністрування портовою галуззю.

Наукова цінність дослідження полягає у розвитку сучасної парадигми управління сталим розвитком ПС через:

- обґрунтування системно-універсального підходу, який розширює методологічні рамки управління, інтегруючи інституційні, економічні, екологічні та інноваційні складові в єдину логіку управлінських рішень;

- поглиблення теоретичних засад трактування ПС в якості складної адаптивної соціо-еколого-економічної мережевої структури, що функціонує в умовах невизначеності та багатфакторного впливу;

- розвиток методичних підходів до оцінювання ефективності та результативності управління через індикативно-результативну модель, яка забезпечує кількісну верифікацію управлінських рішень;

- формування нових концептуально-аналітичних підходів до сценарного прогнозування розвитку галузі, що враховують динамічний характер зовнішнього середовища та полікризові умови функціонування ПС.

Вказані положення розширюють наукові уявлення про механізми управління сталим розвитком інфраструктурних систем і можуть бути використані як теоретико-методологічна основа для подальших системних досліджень у сфері транспортної економіки, регіонального розвитку та стратегічного управління й адміністрування.

Практична цінність отриманих здобувачкою результатів – полягає у їх високій прикладній орієнтації та можливості безпосереднього впровадження у діяльність органів управління і суб'єктів портової галузі. Зокрема:

- запропонований восьми-етапний алгоритм управління та стратегічна дорожня карта – дозволяють формалізувати процес прийняття управлінських рішень і забезпечити його циклічність, адаптивність та результативність;

- індикативно-результативна модель, яка формує реальну інструментальну основу для моніторингу, оцінювання й порівняльного аналізу ефективності та результативності функціонування портів;

- двоконтурна архітектура управління – забезпечує можливість синхронізації короткострокових стабілізаційних заходів із довгостроковими стратегічними пріоритетами розвитку портової системи;

- розроблені концепт та аналітичні підходи – можуть бути використані при формуванні й розробці державної політики у сфері розвитку морської інфраструктури, підготовці програм модернізації портів і у практиці державно-приватного партнерства.

Підкреслюю: інтеграція системи індикаторного оцінювання ПС, запропонованої до використання моделі управління її сталим розвитком та інструментів сценарного прогнозування – дозволяють сформувати цілісну аналітико-управлінську основу стратегічного управління розвитком національної ПС в умовах воєнно-індукованих і полікризових трансформацій транспортно-логістичного середовища.

Розроблені підходи, моделі, алгоритми та обґрунтовані управлінські рішення – можуть бути використаними органами державної влади, портовими адміністраціями, операторами терміналів і науково-дослідними установами для розроблення політики сталого розвитку, удосконалення управлінських процедур, підвищення стійкості портів та їх інтеграції в європейський транспортно-логістичний простір.

Авторські розробки та методичні положення – використані при оцінці сталого розвитку ПС України, зокрема у діяльності: ДП «Адміністрація морських портів України» (довідка від 19.12.2025 р.); ДП Морський торговельний порт «Чорноморськ» (довідка від 23.12. 2025 р.); АТ «ДПЗКУ» «Одеський зерновий термінал» (довідка від 12.01.2026 р.). Схеми та алгоритми, які запропоновані й обґрунтовані Станевою Я. М. – впроваджено у навчальний процес Національного університету «Одеська морська академія» (акт впровадження від 15.12.2025 р.).

Важливим є те, що результати дослідження вже мають вагомі ознаки практичної апробації, що підтверджує їх реалістичність і придатність до впровадження. У цілому, засвідчено: отримані дисертанткою результати характеризуються науковою і прикладною цінністю, що свідчить про переконливий внесок автора у розвиток теорії та практики управління сталим розвитком портової системи України.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Дисертаційна робота Станевої Я. М. характеризується логічною послідовністю викладення матеріалу, внутрішньою цілісністю й завершеністю проведеного наукового дослідження у контексті визначеної мети і сформульованих завдань.

Структура роботи – є обґрунтованою і, у повній мірі, відповідає поставленій меті та завданням, включаючи вступ, три розділи, висновки (у т.ч. висновків до кожного розділу), список використаних джерел і додатки.

У першому розділі «НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПОРТОВОЇ СИСТЕМИ» – дисертанткою системно узагальнено теоретичні підходи до розуміння сутності портової системи, уточнено її категоріальний апарат і обґрунтовано концептуальні засади сталого розвитку. Особливої уваги заслуговує розкриття ПС в якості складної соціо-еколого-економічної та інституційної мережі, а також застосування у розробках системно-універсального підходу – все це створює реальне методологічне підґрунтя для подальших досліджень. Розділ має високий рівень теоретичної опрацьованості та логічно підводить до аналітичної частини.

Другий розділ «АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПОРТОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ» – присвячено комплексному дослідженню сучасного стану ПС, аналізу міжнародного досвіду та виявленню особливостей управління вітчизняною галуззю. Авторкою при проведенні аналізу застосовано сучасний економіко-статистичний інструментарій, що дозволило обґрунтувати ключові проблеми та ідентифікувати дисбаланси розвитку ПС. Аналітичні висновки – є аргументованими та слугують підґрунтям для формування пропозицій у третьому розділі.

У третьому розділі «НАПРЯМИ ТА МЕХАНІЗМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПОРТОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ» – представлено основні результати авторських напрацювань. Розроблено системно-універсальний склад механізмів управління, обґрунтовано двоконтурну архітектоніку управління, сформовано індикативно-результативну модель, а також запропоновано авторський алгоритм і стратегічну дорожню карту управління сталим розвитком ПС, виконано оцінювання-прогнозування вимірів результативності. Розділ має завершений характер, відзначається високим рівнем новизни та практичної спрямованості розробок.

Репрезентовані у дисертації висновки – узагальнюють отримані здобувачкою результати, відповідають поставленим завданням і відображають реальне досягнення

мети дослідження. Отже, робота – є завершеним науковим дослідженням, у якому забезпечено логічний перехід від теоретичних положень до практичних рекомендацій.

Щодо повноти викладення результатів дисертації у публікаціях:

основні результати, розробки та напрацювання за дисертаційною роботою у повній мірі відображені у наукових публікаціях Станєвої Я. М. Особистий внесок у колективних публікаціях – чітко нею визначено. Зокрема, авторкою опубліковано: 1 статтю – у виданні, індексованому у міжнародних наукометричних базах (категорія «А»); 5 статей – у фахових виданнях України (категорія «Б»); 6 тез – у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій; 2 розділи – у колективних іноземних монографіях; 1 статтю – у науковому виданні іноземних держав.

Підтверджуємо: публікації здобувачки охоплюють ключові напрями дослідження: а) теоретичні засади управління портовими системами; б) інструменти та механізми управління сталим розвитком; в) принципи системно-універсального підходу; г) цифровізацію та циркулярну економіку. Обсяг і рівень апробації результатів – відповідають вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, що свідчить про належну повноту їх висвітлення та наукову валідність.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи актуальність обраної автором теми дисертації та значимість винесених на захист елементів наукової новизни, результати науково-прикладної роботи, їх достовірність та повноту викладу в опублікованих працях, вважаємо, що слід також звернути увагу на наявність у дисертації Станєвої Я. М. окремих дискусійних положень та ряду недоліків, які мають стати предметом обговорення наукової спільноти на відкритому захисті. Суть основних із них полягає у наступному:

1. Авторкою подано перелік ключових слів до дисертації (С. 6; 9), однак, їх зміст, переважно, відображає загальні характеристики предметної сфери дослідження і меншою мірою акцентує увагу саме на тих методичних розробках і концептах, які й становлять основу наукових результатів роботи та її новизни. До переліку ключових слів можна було інкорпорувати ті, що більш повно відображають здобутки: «алгоритмізація управлінських рішень», «системно-універсальний склад механізмів», «дорожня карта», «двоконтурна архітектоніка управління». Зазначене: дозволило б точніше репрезентувати зміст і методологічну спрямованість дисертації; підвищило б ідентифікацію наукової новизни роботи у наукометричних базах.

2. Щодо понятійно-категоріального апарату дослідження:

- в якості базової категорії використовується поняття «портова система України», однак, у ряді фрагментів воно вживається поряд із такими термінами, як «морські порти» (С. 99; 100; 103; 105; 107; 108; 115; 127; 138), «портовий комплекс» (С. 48; 92; 93; 95; 167; 197; 220), «портова інфраструктура» (С. 32; 35; 40; 95; 202), які, іноді, використовуються як взаємозамінні. Ці категорії мають різний змістовий і структурний рівень узагальнення: «портова система» – відображає інтегровану сукупність портів, інфраструктурних елементів, транспортно-логістичних зв'язків та інституційного середовища їх функціонування; «портовий комплекс» – характеризує сукупність взаємопов'язаних виробничих і сервісних об'єктів конкретного порту; «портова інфраструктура» – стосується матеріально-технічної бази забезпечення портової діяльності. Бажаним було

б розмежування й узгодження цих понять, що сприяє термінологічній визначеності та логічній цілісності викладення матеріалу в дисертації;

- дефініція «сталий розвиток портової системи» (пояснення на С. 3; 49; 73–75; 83; 89; 95; 97; 113; 158; 163; 227) трактується як довгостроковий процес збалансованого функціонування та модернізації морських портів і пов'язаних із ними транспортно-логістичних інфраструктур, забезпечуючи економічну ефективність, екологічну безпеку, соціальну відповідальність й інтеграцію у міжнародні транспортно-логістичні мережі. Проте, вона не повною мірою відображає системно-управлінський зміст досліджуваної категорії (взаємозв'язок між інституційними механізмами управління ПС, індикаторами її розвитку та стратегічними орієнтирами галузі в умовах полікризових трансформацій транспортно-логістичного середовища). Бажаним є акцент на управлінській складовій сталого розвитку як цілеспрямованого процесу узгодження соціо-еколого-економічних, інфраструктурних і логістичних параметрів розвитку ПС, що забезпечує довгострокову її конкурентоспроможність у міжнародному транспортному просторі.

3. У Розділі 2 здійснено аналіз економічних, логістичних, структурних, управлінських та екологічних характеристик функціонування ПС України (С. 99–156):

- система індикаторів її сталого розвитку та результативності управління – представлена, переважно, у вигляді окремих показників (С. 100–111; 137–144). З огляду на заявлений концепт управління сталим розвитком ПС, доцільним було формування єдиного критеріального (композитного) інтегрального індексу сталого розвитку ПС, який дозволив би узагальнити результати аналізу і забезпечити порівняльну оцінку ефективності розвитку портів у динаміці та результативності управління (це відповідає сучасній практиці оцінювання складних соціо-еколого-економічних систем);

- порівняльна характеристика розвитку ПС країн Європи (табл. 2.7, С. 135) незавершена, хоч є важливим елементом аналітичного блоку (відсутні кількісні параметри: вантажообіг, контейнерообіг, частка портів у ВВП). Тому, таблиця, не у повній мірі, виконує функції аналітичного інструменту порівняння, що знижує рівень доказовості й обмежує можливість формування управлінських висновків. Враховуючи, що дисертація позиціонується як дослідження у сфері управління, доцільне посилення кількісно-аналітичної бази порівнянь чи пояснення обмеженості у воєнних умовах;

- розкривається проблематика сталого розвитку ПС України з позицій еколого-економічної ефективності, результативності, інфраструктурного розвитку та інтеграції до міжнародного транспортно-логістичного простору (С. 137–154). З огляду на системний характер функціонування ПС, її роль у формуванні транспортно-логістичних коридорів, слід було подати оцінку просторового виміру: а) просторову організацію ПС, її взаємодію з регіональними транспортно-логістичними вузлами та міжнародними коридорами (посилює аналітичну глибину дослідження, відображує місце ПС у структурі просторового розвитку національної економіки); б) інструменти імплементації механізмів на рівні конкретних суб'єктів управління (портові адміністрації, оператори, органи державної влади) за концептом просторового розвитку національної економіки.

4. У пп. 3.2 (С. 185–196) доведено доцільність використання індикативного моделювання, алгоритмізації управлінських дій та сценарного прогнозування розвитку ПС. Аналіз змісту свідчить: автором репрезентовано більш комплексний аналітико-прогностичний інструментарій управління розвитком ПС, ніж це, безпосередньо, відображено у сформульованих елементах наукової новизни. Оскільки, інтеграція

індикативного моделювання з елементами сценарного прогнозування – створює реальні передумови для формування адаптивної моделі управління ПС в умовах високої невизначеності транспортно-логістичного середовища. Тож, відображення взаємозв'язку між індикативною системою оцінки і сценарними механізмами прогнозування трансформацій є бажаним, бо розкриває, у повній мірі, потенціал оригінальних методик.

Разом із тим: потребує уточнення питання емпіричної верифікації запропонованих моделей та алгоритму на розширеній вибірці портів, що підвищило б рівень їх універсальності; роботу можна посилити шляхом формалізації взаємозв'язку між авторським концептом і його емпіричною апробацією у межах єдиної моделі управління.

5. У пп. 3.3 розроблено оригінальний методичний підхід до управління сталим розвитком ПС, що базується на інтеграції індикативного моделювання, алгоритмізації управлінських дій та варіативного сценарного прогнозування розвитку галузі (С. 199–208) за форматом оцінювання ефективності й результативності реалізації стратегії управління сталим розвитком ПС. З метою посилення методичної завершеності бажаним було б:

- виконати: деталізацію процесу практичної реалізації методичного підходу за етапами запровадження для підтвердження логіки його застосування у вигляді замкненого циклу управління (С. 207); підсилити чітким обґрунтуванням системи критеріальних показників ефективності (KPI) окремі положення щодо індикативно-результативної моделі. Вказане підвищило б операціоналізацію розробленої моделі та репрезентувало її з ознаками адекватності реальним процесам задля використання у практиці державного і галузевого управління;

- окреслити взаємозв'язок між системою індикаторів оцінки сталого розвитку ПС та елементами замкненої моделі управління, шляхом уточнення ролі індикаторів як інструментів моніторингу, оцінки результативності й інформаційного забезпечення управлінських рішень (посилило б методичну цілісність та логіку інтеграції аналітичного й управлінського блоків дослідження).

6. Виконуючи аналіз сучасних підходів до розвитку ПС, використано категорію «стійкості» (resilience) транспортно-логістичних систем, що відповідає новітній міжнародній науковій традиції дослідження інфраструктурних систем у кризових умовах. Але, поряд із поняттям «резилієнтність» (С. 92; 163; 164; 196; 210; 220; 223; 224) та подальшого використання його у розробках, в окремих фрагментах репрезентується і термін «резистентність» (resistance) (С. 18; 93; 164; 171; 173; 181–183; 228; 230; 231), вони подаються як близькі. Підкреслимо: ці поняття мають дещо різний змістовий акцент. «Резилієнтність» – характеризує здатність системи адаптуватися до змін та відновлювати функціонування після впливу кризових факторів, тоді як «резистентність» – відображає здатність системи протидіяти й опиратися деструктивним впливам, зберігати структурну цілісність у процесі їх дії. Хоча, обізнаність авторки у площині використання новітніх підходів до дослідження резилієнтності й резистентності складних систем і заслуговує на високу оцінку, однак інкорпорація до напрацювань цих категорій потребує вичерпного теоретичного розмежування у контексті управління сталим розвитком ПС для посилення визначеності й уникнення неоднозначностей у трактуванні її характеристик.

Водночас, акцентую: наведені вище зауваження мають, переважно, дискусійний характер і можуть бути враховані авторкою у межах подальших системних наукових розробках за обраною тематикою. Вони жодним чином не применшують наукову

цінність дисертаційної роботи, не впливають на загальну позитивну оцінку результатів проведеного дослідження та винесені на захист елементи наукової новизни.

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

Зміст дисертаційної роботи Станєвої Яни Миколаївни, поставлені та вирішені завдання, отримані нею результати – відповідають спеціальності 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування») та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінетом Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022; № 502 від 19.05.2023; № 507 від 03.05.2024).

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Станєвої Яни Миколаївни на тему «Управління сталим розвитком портової системи України», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», є завершеним самостійним науковим дослідженням, присвяченим формуванню теоретико-методологічних засад і розробленню інтегрованої системи механізмів, моделей та інструментів управління сталим розвитком портової системи України в умовах ресурсних обмежень і воєнно-індукованих загроз її транспортно-логістичної стійкості.

У дисертації авторкою: а) розроблено та науково обґрунтовано системно-універсальний підхід до управління сталим розвитком портової системи України; б) сформовано замкнений восьми-етапний алгоритм управління процесами забезпечення сталого розвитку ПС; в) удосконалено концептуально-методичні засади управління сталим розвитком ПС шляхом розроблення двоконтурної архітектури управління, яка синхронізує стабілізаційно-резистентні й інноваційно-стратегічні механізми; г) розвинуто методичний інструментарій оцінювання ефективності та результативності управління сталим розвитком ПС, розроблених на основі індикативно-результативної моделі із застосуванням інтегральних індексів; д) обґрунтовано: концептуально-аналітичні підходи до сценарного прогнозування розвитку ПС, що базуються на принципах полівекторності та динамічного зворотного зв'язку; концепт формування проактивної моделі управління сталим розвитком ПС за урахування домінантних положень інтеграції європейських стандартів, ESG-принципів та інструментів стратегічного аналізу. Важливим є те, що дисертантом сформовано цілісний управлінський цикл, який поєднує етапи діагностики, планування, реалізації, моніторингу та коригування управлінських рішень.

Висловлені зауваження та рекомендації опонента мають, певною мірою, дискусійний характер і не знижують загальної наукової цінності отриманих у дисертаційній роботі результатів. У цілому, представлене дослідження – є завершеним науковим доробком, у якому розв'язано актуальне наукове завдання щодо формування теоретико-методологічних засад і розроблення інтегрованої системи механізмів, моделей та інструментів управління сталим розвитком портової системи України в умовах

ресурсних обмежень і воєнно-індукованих загроз, що досягнуто шляхом удосконалення комплексу системно-універсальних важелів, регуляторів і методичних підходів.

Результати дослідження мають ознаки методичної завершеності та можуть бути використані як основа для подальшого розвитку теорії управління інфраструктурними системами. Зміст дисертації, коло поставлених і вирішених завдань, а також отримані результати – повною мірою відповідають паспорту спеціальності 073 – «Менеджмент» (галузь знань 07 – «Управління та адміністрування»).

Отже, за актуальністю тематики, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю положень, практичним значенням результатів дослідження та відповідністю вимогам, визначеним Порядком присудження наукового ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.), дисертація Станєвої Яни Миколаївни – відповідає встановленим критеріям, а її авторка – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент

Доктор економічних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
головний науковий співробітник відділу
просторового розвитку та якості життя,
Інститут демографії та досліджень
якості життя імені Михайла Птухи
Національної академії наук України

В. В. Микитенко

